

Raadsvergadering
13 november 2025

Zaaknummer
1387578

Onderwerp: Voorgenomen besluit: Juridisch formaliseren van de samenwerking in Regio Zuid Oost Utrecht (ZOU)

Aan de raad,

Onderwerp

Voorgenomen besluit: Juridisch formaliseren van de samenwerking in Regio Zuid Oost Utrecht (ZOU)

Gevraagde beslissing

1. Geen zienswijze indienen op het voorgenomen besluit om de regionale samenwerking Sociaal Domein ZOU te gieten in een centrumgemeente-constructie. ('eerste ronde')
2. Instemmen met het om praktische redenen verkorten van de maximale termijn voor toestemming op het definitieve besluit (later dit jaar/begin 2026) tot acht weken ('tweede ronde').

Grondslag

- Wet Verbetering beschikbaarheid specialistische Jeugdzorg.
- Wet gemeenschappelijke regelingen.

Inleiding

Op grond van in april jl. door de Tweede Kamer aangenomen Jeugdwetgeving, zijn gemeenten verplicht hun regionale samenwerking met betrekking tot specialistische jeugdzorg publiekrechtelijk vorm te geven. Regio's kunnen daarbij kiezen uit drie juridische vormen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen: een openbaar lichaam, een bedrijfsvoerings-organisatie of een centrumregeling. De bestaande netwerk-samenwerking in de regio Zuid Oost Utrecht (ZOU) voldoet niet aan die vormvereiste.

Na een regionale scenarioverkenning, regionale afstemming en instemming door het college, wordt u nu als voorgenomen besluit voorgelegd, om voor de komende paar jaar te gaan voor een Centrumregeling als juridische vorm en daarin alle huidige taken/onderwerpen van onze samenwerking onder te brengen. Utrechtse Heuvelrug, binnen de huidige netwerksamenwerking reeds (privaatrechtelijke) 'gastheergemeente', heeft zich in beginsel bereid verklaard om de rol van (publiekrechtelijke) centrumgemeente op zich te nemen.

Tegelijkertijd gaan we in regionaal verband de uitgangspunten, kaders en ontwikkelproces formuleren voor een eventuele verbreding van de regionale samenwerking, het meer integraal organiseren ervan en wellicht ook een robuustere juridische vorm in latere jaren.

Op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen vindt formele besluitvorming over de formalisering van de regionale samenwerking in een Centrumregeling plaats in twee rondes. Dit nu voorliggende verzoek om een zienswijze betreft de eerste ronde (het 'voorgenomen besluit'). De raad heeft de mogelijkheid om binnen acht weken een zienswijze naar voren te brengen op de ontwerpregeling. De ontvangen zienswijzen van de gemeenteraden worden gebundeld, voorzien van een reactie en leiden, waar nodig, tot aanpassing van de ontwerpregeling.

Eind 2025/begin 2026 volgt het besluit om de centrumregeling definitief vast te stellen, de tweede ronde. Het college zal daar dan expliciet toestemming aan de raad voor vragen. Die toestemming kan op grond van de wet slechts worden onthouden wegens strijd met het recht of het algemeen belang. Pas nadat alle gemeenteraden toestemming hebben verleend, kunnen de colleges formeel besluiten tot vaststelling van de centrumregeling

Nota bene

Op de regionale raads-avond van woensdag 24 september jl. zijn de aanwezige raadsleden van de vijf gemeenten beeldvormend meegenomen op dit onderwerp.

Beoogd effect

De overgang naar een Centrumregeling in ZOU is vooral juridisch en organisatorisch van aard en bedoeld om te voldoen aan de wettelijke vereisten. Veel van de artikelen in de centrumregeling zijn standaardbepalingen op grond van de Wet gemeenschappelijke regelingen (bijv. artikelen 12 t/m 15, 19, 20, 22 t/m 28).

Beschrijving varianten/mogelijkheden

1.1 Eventuele doorontwikkeling in latere jaren: vorm volgt inhoud

Op dit moment wordt (om de redenen zoals hieronder aangegeven) niet gekozen voor een van de andere juridische GR-vormen. Echter, de regionale samenwerking (bij Jeugdzorg en Wmo maar ook bijvoorbeeld met betrekking tot Werk en Inkomen) is steeds aan verandering onderhevig. Dat zal ook de komende jaren zo zijn. We willen optimaal gebruik maken van de kennis en ervaring van de huidige bestuurders met de regionale samenwerking. Daarom wordt erop gemikt om nog in de huidige bestuursperiode relevante kaders, uitgangspunten en ontwikkelproces vast te leggen voor een eventuele inhoudelijke (en mogelijk ook juridische) doorontwikkeling van de samenwerking in latere jaren. Het is de bedoeling om die kaders, uitgangspunten en ontwikkelproces op te nemen in het verzoek aan de gemeenteraad om toestemming bij de definitieve besluitvorming over de centrumregeling ('tweede ronde').

Argumenten

1.1 Een centrumregeling past het beste bij de huidige regionale samenwerking

De ZOU-gemeenten zijn overwegend positief over de wijze waarop er wordt samengewerkt. Van de drie wettelijk toegestane juridische vormen past de centrumgemeente-constructie het best bij die huidige samenwerking. De wijziging is vooral juridisch van aard; de manier waarop wordt samengewerkt blijft hetzelfde. De overgangskosten zijn daardoor minimaal. De formele beleidsbepaling blijft bij de colleges en raden van de vijf gemeenten. Wel is (net als nu) sprake van coördinatie en beleidsvoorbereiding op regionale thema's en de uitvoering daarvan. Ook uitvoering door de lokale teams blijft hetzelfde. Voor wat betreft het takenpakket van de centrumregeling is (om redenen van integraliteit en eenduidige aansturing) gekozen voor de huidige breedte van de ZOU-samenwerking. De centrumregeling betreft dus niet alleen de verplichte wettelijke taken rond specialistische Jeugdzorg maar ook die rond bijvoorbeeld de inkoop van niet-specialistische jeugdzorg en Wmo-dienstverlening. De centrumregeling biedt, binnen algemene

wettelijke kaders, ruimte voor specifieke invulling en uitwerking in een dienstverlenings-overeenkomst en eventueel andere onderliggende documenten (door het college vast te stellen).

1.2 Er is geen direct maatschappelijk effect en geen strijd met recht of algemeen belang

De juridische omzetting van de samenwerking heeft geen gevolgen voor inwoners; er zijn geen directe maatschappelijke effecten te verwachten. Zo zijn en blijven bijvoorbeeld de ambities, uitgangspunten en kaders van de (dit voorjaar door de ZOU-gemeenteraden vastgestelde) regionale Inkoopkoers onveranderd van kracht. Ook de positie van de raad bij de formele beleidsbepaling verandert niet. De centrumregeling is een collegeregeling en de gemeenteraden kunnen uiteindelijk alleen dan hun instemming onthouden als sprake is van 'strijdigheid met het recht of het algemeen belang'. Dat is in dit geval niet aan de orde. Al met al voldoende redenen om af te zien van een zienswijze.

2.1 Een krap tijdsframe voor de formele besluitvorming

Besluitvorming over de formalisering van de regio moet binnen één jaar na inwerking treden van de wet Verbetering beschikbaarheid Jeugdzorg zijn beslag hebben gekregen. De bedoeling is dat de nieuwe regeling vervolgens op 1 januari 2027 in werking treedt. Voor het geven van hun reactie hebben gemeenteraden volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen één keer maximaal acht weken de tijd (bij voorgenomen besluit) en één keer 13 weken (bij definitief besluit). We zitten in een pré-verkiezingsjaar en het is wenselijk, dat besluitvorming hierover niet op de tafel van de dan net aangetreden nieuwe college/raden wordt gelegd. Dat betekent dat de inspanningen erop worden gericht om de formele besluitvorming vóór de verkiezingen van maart 2026 af te ronden. Om die reden wordt u ook gevraagd of u bereid bent uw reactietermijn op het definitieve besluit te verkorten tot 8 weken.

Kanttekeningen

-

Kosten, baten en dekking

Voor de ombouw naar een publiekrechtelijke structuur worden door het Rijk geen extra gelden beschikbaar gesteld. Net als bij andere implementatiegelden die voortvloeien uit de Hervormingsagenda Jeugd, worden die geacht te kunnen worden gedekt vanuit o.m. IZA-gelden.

Er zijn eenmalige regionale voorbereidings- en implementatiekosten van de centrumregeling voor| de uitwerking van de (voorbeeld-) Dienstverleningsovereenkomst (met eventueel aanvullend afsprakenkader), een Reglement van Orde voor de Bestuurstafel en voor de implementatie van de centrumregeling in de organisatie van Utrechtse Heuvelrug.

Naast het eerder reeds opgenomen (en regionaal gedekte) budget is een extra bedrag van € 75.000,- voor de vijf gemeenten gezamenlijk nodig.

Verdeling van dit bedrag tussen de vijf gemeenten, is conform de reguliere verdeelsleutel op basis van inwonertal. Dat betekent voor Bunnik: € 6.000.

Dit zal worden verwerkt in de bestuurs-rapportage.

Uitvoering

- De eventuele zienswijzen van gemeenteraden worden gebundeld, voorzien van een reactie en leiden, indien nodig, tot aanpassing van de ontwerpregeling.
- Eind 2025/begin 2026 volgt de stap om de centrumregeling definitief vast te stellen. Daarvoor vragen de colleges dan toestemming aan hun gemeenteraden. Nadat alle gemeenteraden toestemming hebben verleend, kunnen de colleges formeel besluiten tot vaststelling van de centrumregeling.

Nummer

1387578

De raad van de gemeente Bunnik;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 23 september 2025;

b e s l u i t :

1. Geen zienswijze in te dienen op het voorgenomen besluit om de regionale samenwerking Sociaal Domein ZOU te gieten in een centrumgemeente-constructie. ('eerste ronde')
2. In te stemmen met het om praktische redenen verkorten van de maximale termijn voor toestemming op het definitieve besluit (later dit jaar/begin 2026) tot acht weken ('tweede ronde')

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 13 november 2025,

de griffier,

de voorzitter,

dhr. F.J. van der Lubbe

dhr. R. van Bennekom

Voorstel procedure raadsvoorstel / -besluit

<i>Inhoud</i>	
Onderwerp	Voorgenomen besluit: Juridisch formaliseren van de samenwerking in Regio Zuid Oost Utrecht (ZOU)
Datum besluit B&W	
Vertrouwelijke stukken	Nee
<i>Gewenste planning</i>	
Informatie avond	Nee
Politieke avond	
Raadsvergadering	
Uiterste datum Raad	13 november 2025
<i>Agenda Commissie</i>	
Datum bespreking	
Opmerkingen	